

„Ethisch“.

In de Kerkbode van de Nederlandsche Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage schrijft de auteur van het wekelijksche overzicht „Uit de gemeente“:

De heer V. knoopt aan zijn sympathieke waarschuwing nog een paar opmerkingen vast. Eene over de „richting“ der predikanten. Hij pleit voor méér „ethische“ predikanten. Naar mijn inzicht is dit onderscheidings-elikel niet maar zoo eenvoudig te gebruiken als in vroegere tijden gedaan werd. Ook hierover is reeds meermalen iets gezegd en het zal nog wel aan de orde blijven. Wij kunnen, noch willen verschillen verdoezelen, maar de oude benamingen passen niet meer; allermint zooals zij nog in veler mond naar toekomstige kenmerken gebezigd worden.

„Ik wil wel een bisschop hebben.“

„De Wachter“ (Amerika) schrijft:

In „The Intelligencer-Leader“ van den 30sten Januari vond ik een artikel, dat om zijn opschrift aandoende en bijzonder mijn aandacht trok.

„I need a bishop“; wie zou dat in het blad eener Gereformeerde kerk verwachten?

Onder 't lezen werd mijne sympathie gaande met den schrijver, een jeugdig leeraar, die nog maar enkele jaren in een gemeente van de Reformed Church dient. Hij staat verwonderd over het feit, dat zijne kerk (at large) jonge mannen uitzendt in de gemeenten en zoo goed als geen toezicht op de jeugdige broeders houdt. Zoodra hij het ambt ontvangen heeft en in zijne gemeente geïnstalleerd is, dan wordt hij zoo goed als aan zijn lot overgelaten. Hij mag advies zoeken bij een collega, als 't noodig is; maar wat, als hij van zijn fouten en tekortkomingen zich niet bewust is? Tijd en pijnlijke ervaring zullen het moeten ontdekken. Ongunstige toestanden mogen er in de gemeente ontstaan en er is niemand, om te waarschuwen, bemiddelend tusschen beide te treden, of advies te geven. 't Heet wel, dat de classis toezicht op de gemeenten houdt, maar ze doet het niet. De classis neemt alleen maar de zaken ter hand in geval van appel, of als bekend is, dat het er heel slecht uit ziet.

Zoo zal geen handelshuis doen, dat jonge mannen zendt naar een „branch office“, of „store“. Ook al zijn ze bekwaam, ze zullen zeker niet zonder toezicht alleen gelaten worden. Paulus en de andere Apostelen lieten ook de gemeenten met hunne herders zeker niet zonder opzicht.

De jeugdige leeraar begeert geen dictators in de kerk, geen bisschoppen, die de autonomie der plaatselijke kerken niet eerbiedigen, maar vriendelijke raadgevers, wie het welzijn der geheele kerk zoowel als dat der afzonderlijke kerken ter harte gaat. Hij heeft behoefte aan iemand, die op zekere tijden een onderzoek instelt, iemand met oordeel en ervaring, die hem adviseeren kan in zake prediking, huisbezoek, financiën en de verzoeken en „programs“ der kerkelijke boards, enz.

We kunnen de begeerte van den jeugdig prediker verstaan. Wel gaat de vergelijking met wat een handelsfirma doet lang niet in alles op natuurlijk. De kerk „at large“ zendt zeker de ambtsdragers niet uit naar hare onderdeelen, gelijk een firma hare bedieningen stuurt naar „offices“ en „stores“. Ook mogen we het niet onderschatten, dat we in onze Gereformeerde kerken onze kerkeraden hebben, die mede met den leeraar de verantwoordelijkheid voor den arbeid in de gemeente dragen en wier ouderlingen het toezicht hebben op het ambtelijke werk van den leeraar. Men staat dus niet alleen en is gansch niet zonder opzicht.

Maar niettegenstaande de waarheid dezer twee opmerkingen, blijven we toch sympathiseeren met den jeugdig broeder, die behoefte aan een bisschop gevoelt. De tijd ligt nog versch in het geheugen, dat we ons het gevaar onzer onervarenheid diep bewust waren. Ook met al de ambtelijke vakken, die we op ons Seminary hadden gestudeerd, zoals kerkregering, pömoniek, catechetiek, homiletiek en liturgiek, kwamen we toch wel voor problemen te staan, waarover op school nooit was gesproken en waarop onze beste leerboeken hoegenaamd geen antwoord hadden. Verlangen naar een bisschop deed ik wel niet; zoo iemand stond te ver buiten onzen Gereformeerden gezichtskring. Maar begeerte naar vriendelijk toezicht en dergelijk advies was er wel.

Waarom het ging te Lausanne.

In het „Kerkblad van de Gereformeerde Kerken van Ned. O-Indië“ schreef Ds H. Bergema te Keboemen een artikel over de wereldconferentie, te Lausanne in 1927 gehouden. Deze conferentie handelde over de eenheid der kerken. Het is al weer heel lang geleden, maar toch willen wij onze lezers, ook al in verband met hetgeen in ons blad over de kerk elders geschreven wordt, het duidelijk geschreven en overzichtelijk artikel voorleggen. Het volgt hier:

Het eerste en het zevende thema van de wereldconferentie van Lausanne in 1927 hebben dit gemeen, dat ze beide een afzonderlijke plaats innamen op het agendum, en dat ze beide rechtstreeks over de eenheid der kerk handelden.

Het groote verschil was echter, dat het eerste thema, de oproep tot eenheid, eigenlijk geen discussie behoefde, omdat al de vierhonderd kerkelijke vertegenwoordigers het in theorie over de noodzakelijkheid van het zoeken van eenheid eens waren, en dat het zevende thema, over de houding, die de bestaande kerken tegenover de eenheid der kerk in de praktijk zouden hebben in te nemen, zooveel discussie uitlokte, dat men

ter conferentie er eigenlijk niet mee klaar is gekomen.

De resultaten van de conferentie te Lausanne hebben dan ook velen teleurgesteld. Onder degenen, die wel het meest waren teleurgesteld, behoorde ook wijlen Dr Söderblom; en hij was nog wel de leider van de sectievergaderingen, die dit 7e thema hebben behandeld.

Dr Söderblom stelde in zijn inleidende rede voorop, dat christelijke eenheid haar uitdrukking moet vinden in de liefde, in het geloof, en in de kerkorde. „Stockholm“ heeft zich in 1925, zeide hij, voornamelijk beziggehouden met een eenheid in de liefde, maar, ging hij verder, ik heb leeren zien, dat de arbeid der liefde in het geloof moet zijn gegrond. Vandaar, dat de conferentie van Lausanne noodig was. Op deze samenkomst moet daarom worden getracht de geloofseenheden in duidelijke bewoordingen tot uitdrukking te brengen, en in de liturgie en de kerkordening te belichamen.

Daarvoor staan drie wegen open, de weg van het institutionalisme, die van het spiritualisme en die van het incarnationalisme.

De eerste weg is die van Rome, en, voor een groot deel, ook van de Lutherse kerk, die de eenheid vinden in het ambt, in het uitwendig instituut. Dien weg moeten wij, zeide hij, niet op. Het zou een belemmering zijn voor waarachtige, innerlijke eenheid. De tweede weg, die van het spiritualisme, is beter, maar het blijft bij geestelijke eenheid staan en schrijdt niet voort tot belichaming in de vormen der werkelijkheid.

Daarom stelde spreker voor, eenheid te zoeken in den weg van het incarnationalisme, dat tegenover het institutionalisme uitspreekt, dat de eenheid niet ligt in de uiterlijke vormen, doch in de innerlijke overtuiging, maar tegenover het spiritualisme volhoudt, dat deze innerlijke eenheid wel in uiterlijke vormen ook haar uitdrukking vinden moet.

Dr Söderblom wilde een eenheid op de basis van het geloof in de Heilige Schrift en van de oude oecumenische belijdenisschriften, en voorts een zekere overeenstemming in de bediening der sacramenten, ook al vond hij gelijkheid van ritus niet noodig.

Dr Söderblom was, zoals ik boven reeds zeide, voorzitter van de sectie, die over dit 7e thema beraadslagen zou. Tegelijk was hij echter leider van één der vijf ondersectie's, die (zooals dat ook bij de behandeling van elk der vorige thema's was gebeurd) ieder voor zich tot bepaalde conclusie's zou trachten te komen, die dan later in de volle vergadering van de sectie zouden worden besproken en daarna aan de geheele conferentie worden voorgelegd.

De eerste van deze vijf groepen, onder Anglikaansche leiding, ging vooral uit van de besluiten van de Lambeth-conferentie van 1920; de tweede groep, onder Methodistische leiding, voelde het meest voor een soort maximum programma; de derde, onder Duitse leiding, achtte daarentegen een minimum program voor plaatselijke en algemeene vereeniging beter; de vierde groep, onder leiding van den afgevaardigde der „Disciples of Christ“ stelde de innerlijke eenheid op den voorgrond; terwijl de groep van Söderblom zelf vooral haar beschouwingen vastknoopte aan de resultaten, die te Stockholm waren bereikt.

Omdat Dr Söderblom ook voorzitter der geheele sectie was, werden ter sectievergadering vooral de conclusie's van de vijfde groep besproken. Wel wilde de vergadering zelf het rapport van de eerste commissie liever ten grondslag leggen, maar zij slaagde er alleen in de conclusie's van deze eerste groep als tweede paragraaf in te voegen in het eindbericht.

De Anglikenen, die ter vergadering ver in de meerderheid waren, konden zich daarmee echter niet vereenigen, zoodat het geheele rapport (het was de eerste en eenige maal, dat dit gebeurde) als onbevredigend naar de commissie werd terug verwezen. Men vond in het geheel meer „Stockholm“ dan „Lausanne“ terug, en „daarvoor“, zoo zeide men, „zijn wij hier niet bijeengekomen“.

Bovendien hinderde het de Anglikenen, dat de voorzitter zijn eigen opinie telkens beslissend naar voren schoof. Zij achtten dat niet gewenscht. De voorzitter behoorde alleen leiding te geven en niet zijn eigen meening, maar de opinie der vergadering weer te geven.

Deze tegenstelling sproot uit veel dieper verschillen voort, dan men oppervlakkig zou vermoeden: Angelsaksische democratie stond hier tegenover continentale „Führer-neigingen“. Dit heeft het conflict verscherpt, dat tenslotte tot het afwijzen van het eindrapport heeft geleid.

Kort daarna keerde Dr Söderblom naar Upsala terug. Hij liet zich verontschuldigen. Ooggetuigen hebben later verteld, hoe diep hij teleurgesteld was over den gang van zaken.

Tot zijn opvolger was aangewezen de Aartsbisschop van Armagh, de voorzitter van de eerste, voornamelijk Anglikaansche groep, die, zooals wij reeds zeiden, vooral aan de besluiten van de Lambeth-conferentie van 1920 aanknoopte.

Ook nu bleek het echter nog moeilijk tot een vaststelling te komen, zoodat er zelfs waren, die voorstelden ten opzichte van het zevende thema niet een bepaalde uitspraak te doen, maar aan het voortzettingscomité op te dragen het punt van eenheid in de praktijk nog nader in studie te nemen, tot groote verontwaardiging van vele anderen, die juist het zevende thema het allerbelangrijkste achten van heel de conferentie. De Chinese Kerk Congregationalist Dr Lew dreigde zelfs met terugneming van zijn stem voor de reeds aangenomen conclusie's, wanneer de Conferentie ten aanzien van dit zevende punt niet tot een bepaalde uitspraak kwam.

Tenslotte werd een bemiddelend voorstel van Dr Forgan aangenomen, dat wel een gemeenschappelijke verklaring zou worden aangenomen, maar dat die nog niet aan de kerken ter beraadslaging zou worden overgegeven, doch aan het voortzettingscomité ter verdere bestudeering opgedragen,

vanwege het feit, dat de discussie's hierover niet tot een bevredigend einde waren gekomen.

Vóór wij echter in een volgend artikel een vertaling hopen te geven van dit belangrijke (voorloopige) rapport der zevende sectie, willen wij eerst nog iets mededeelen over enkele andere meeningen, behalve die van Dr Söderblom, die tijdens de vergaderingen werden geuit.

Allereerst die van Dr Headlam, den Bisschop van Gloucester. „Wij moeten“, zeide deze, „streven naar een eenheid niet met 'toeg op meer „efficiency“, maar naar een geestelijke eenheid, een eenheid in het geloof, in het sacrament en in het ambt. Dat wil echter niet zeggen, dat al de tegenwoordige belijdenisschriften moeten worden opgeruimd of dat alleen maar één vorm van het kerkelijk ambt mogelijk is. Neen, de verschillende belijdenissen kunnen blijven bestaan als een soort hulpmiddel voor de opvoeding der eigen kerkleden, en het episcopaat, ook al acht ik dat den noodzakelijken vorm van kerkregering, is denkbaar in autokratische, constitutioneelen en democratische vormen. Het komt er maar op aan de eenheid in de veelvormigheid op eenigerlei wijze zichtbaar tot uiting te brengen; het komt aan op waardeering en erkenning van elkander als kerken, zoodat wij niet meer tegenover, maar naast elkander komen te staan als kerken van Christus.“

Dr Ainslie, vertegenwoordiger van de „Disciples of Christ“, sprak als zijn overtuiging uit, dat hij het zelfs niet erg zou vinden, als zijn eigen denominatie vergeten werd, wanneer daardoor de eenheid der kerk maar bevorderd kon worden. Wij mogen, zeide hij, in de Kerk van Christus, geen partijen vormen. Zelfs de Christus-partij in Korinthe werd door Paulus op één lijn naast de andere partijen gesteld. Onze verscheidenheid is ook één van de voornaamste oorzaken van het feit, dat zooveel in onzen tijd de kerk verlaten.

Prof. Shaw van de Vereenigde kerken van Canada pleitte voor een federatie van kerken in denzelfden geest als ook in Canada tot stand was gekomen, op de basis van het geloof in de fundamentele leerstukken van het Christendom. De organisatie der kerk is een vraagstuk van de tweede orde, zeide hij. Het Nieuwe Testament geeft wel enkele aanwijzingen daarvoor, maar het noemt geen bepaalde kerkvorm als bindend voor alle eeuwen. Iedere tijd zal zijn eigen vormen moeten scheppen. Voor dezen tijd achtte Prof. Shaw een combinatie van een bisschoppelijke kerkregering met een regering door het profetische ambt aller geloovigen den besten vorm van kerkordening.

Dr Kury, bisschop der Oud-Katholieke kerk van Bern, achtte erkenning van de kerkelijke verscheidenheid de beste voorbereiding voor de kerkelijke eenheid.

De Schotsche Presbyteriaan, Dr Barbour, onderstreepte deze gedachte. Ook de kerk der toekomst, zeide hij, zal pluriform zijn, in dien zin, dat alle volken hun eer en heerlijkheid daarin zullen brengen (Openb. 21:26). Maar Dr Oldham heeft eens terecht gezegd, dat de verscheidenheid door God was bestemd niet om scheiding te brengen, maar om elkander te verrijken en elkander te dienen.

De laatste spreker, de Noorweegsche Bisschop Dr Hognestad, vatte al de verschillende opinie's samen, door er nogmaals op te wijzen, dat kerkelijke eenheid niet behoefde te zijn de opheffing van al de afzonderlijke kerken. Wij gelooven in een drie-eenig God, en daarom zou dan Zijn kerk niet veeleer eenig kunnen zijn? Wij moeten m.i. beginnen, zeide hij, met federatie, en dan via hereeniging eenmaal zoeken te geraken tot pluriforme eenheid. Voorloopig komt het er dus voor ons op aan elkander te leeren kennen en erkennen in een federatie van alle kerken.

Zoo eindigde dus de discussie over het 7e thema met het uitspreken van de wenschelijkheid eener federatie van kerken, terwijl bij de opening der Conferentie duidelijk het zoeken van volkomen eenheid als doel was gesteld. Tijdens de besprekingen had zich de doelstelling vanzelf gewijzigd in overeenstemming met de realiteit en den ernst van het kerkelijk vraagstuk.

Van de belangrijke eindconclusie, zooals die tenslotte door de Conferentie werd aanvaard, en aan het voortzettingscomité ter verdere bestudeering werd overgegeven, hoop ik in een volgend artikel nog de vertaling te geven, waarna wij dan in een kort slot artikel ons eindoordeel over „Lausanne“ hopen uit te spreken.

Het artikel is wel wat lang, maar het leek ons toch wel goed, het onverknippt door te geven. Met name de gang van zaken inzake Dr Söderblom en zijn min of meer wanhopige poging om een term te vinden (incarnationalisme), die nog een zekere eenheid in geloof zou moeten uitdrukken, maar die intusschen zelf het heilsfeit, dat den term mogelijk maakte, nog meer vervaagde, interesseert om zijn tragiek ieder die weet, wat worstelen is.

De dienst van God en het leven van den dag.

In „Omhoog“ (vrijzinnig) lezen wij het volgende:

Een zekere Antonius, zoo vertelt ons de Genestet, naar een door Melanchton overgeleverde legende, een man van groot vroomheid, die zijn dagen sloet, al biddende en peinzende in de Egyptische woestijn, ver van de menschen, dier arbeid en gerucht, ontvangt eens van God de opdracht, om te gaan naar Alexandrië — daar zal hij op een aangewezen plaats een man ontmoeten, die even vroom is als hij in 's Heeren oog. Antonius gaat en vindt... een zekeren Simor, een schoenlapper, bezig met den arbeid voor het dagelijksch brood. Een man, die, naar zijn eigen woord, werkt van den vroegen morgen tot den laten avond en slechts des ochtends als hij ontwaakt en des avonds vóór hij slapen gaat een gebed opzendt naar omhoog.

Antonius kan niet begrijpen, hoe deze mensch in 's Heeren oog even vroom is als hij. Die Simon immers werkt maar en werkt maar. In vroom gepens is hij nooit verzonken en hij bidt slechts twee malen daags. Werken en werken, ja, — maar denken aan Christus, denken aan God!!

„En Antonius, na dit bescheid, Vlood henen, gansch ontsteld, En heeft van het wonderlijk geval Nooit iemand iets verteld!”

K. S.

BOEKBESPREKING

De P. ten Have, „Lezen en Verstaan”. Hand-leiding voor het bijbelsch onderricht op catechisatie en inrichtingen van onderwijs. Deel III. Oude Testament. Eerste helft tot den ondergang van Israël. Neerbosch' Boekhandel en Uitgeverij. 1934.

Dit boekje is ons gezonden ter recensie. Wij moeten dus ons oordeel er over zeggen. Omdat het onderwerp van betekenis is, en ons bijbelsch onderricht op catechisatie en inrichtingen van onderwijs van hoog belang is, moeten wij bovendien ons eerlijk uitspreken. Al willen wij ten volle eerbiedigen de korthed, zakelijkheid, duidelijkheid en veel andere deugden van het werk van den schrijver, dit neemt niet weg, dat hij anders denkt dan wij op ingrijpende punten. Het feit trouwens, dat Prof. Brouwer ook in deze uitgave zijn hand heeft — de schrijver deelt mede, dat deze hoogleeraar bij de samenstelling bereidwillig hulp verleend heeft — maakt al van te voren duidelijk, dat hier ingrijpende meningsverschillen aan het woord zullen komen. Of, voor zoover zij niet aan het woord komen, zullen zij toch doorwerken. Een enkel voorbeeld: schep-ten wordt hier omschreven als: „iets (stoffelijks) maken zonder eenig (stoffelijk) materiaal”. Wij zouden het een ramp achten, als deze definitie onder ons ingang vond. Voorts wordt Gods Woord gezegd, in den chaos orde te scheppen — waarmee weer heel wat onbijbelsche kosmogonien zich laten verbinden. Pas na den zondeval kende de mensch „de waarde van het goede”. De slang treedt op in het paradijs als de tegengoddelijke macht. Dit zijn maar enkele grepen, maar zij zijn noo-

dig, om de uitspraak te rechtvaardigen, dat het standpunt van den schrijver ten aanzien van de Schrift het onze niet kan zijn.

K. S.

„Onze Gereformeerde Mannenverenigingen, haar ontstaan, doel, inrichting en bondsorganisatie”. 2e herziene druk. Uitgave van de Vereniging „De Geref. Mannenbond” — Den Haag.

Een interessante reeks van mededeelingen over de Gereformeerde Mannenverenigingen met officiële gegevens. Deze organisatie heeft onze hartelijke instemming. Wij kunnen daarom de bij den eersten druk gegeven aanbeveling slechts herhalen.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweelst te:

Enschede: W. de Graaf te Ommen en P. G. Kunst te Deventer.
Kollumerpomp: Cand. H. R. Groenevelt te Groningen en cand. H. Hazenberg te Zuidhorn.
Winterswijk: M. Boukema te Leidschendam en Th. Delleman te Aalten.

Beroepen te:

's-Gravenhage-Oost: F. de Vries te Mijdsrecht.
Kollumerpomp: Cand. H. R. Groenevelt te Groningen.
Loenen a. d. Vecht: Cand. C. van Nes te Amsterdam.
Visvliet: Cand. A. Kuiper te Zuidwolde (Dr.).

Aangenomen naar:

Rijswijk (Z.-H.): H. Pestman te Grijskerke.
Veenendaal: D. van Enk te Smilde.

Bedankt voor:

Driebergen: W. de Graaf te Ommen.
Enschede: D. van Enk te Smilde.

Benoemd tot Hulprediker te:

Nijverdal: Cand. P. D. van Dijk te Wons (Fr.).
Winsum (Fr.): Cand. J. Greidanus te Tzum.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Drachten: D. Biesma te Drogeham.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Paterson (N.-Amerika): M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Oostkapelle (toez.): Ph. Peter te Rijsburg.
Siddeburen: S. de Vries te Nieuw-Amsterdam.

Aangenomen naar:

Giethoorn (toez.): Cand. J. J. Ket te Amsterdam.
Zundert: Cand. H. Coolisma, hulppred. te Brummen.

Intrede te:

Rijssen: J. Spelt. Tekst: 2 Cor. 4:7.
Witmarsum: Cand. C. J. Royen. Tekst: Philipp. 3:12.

Afscheid van:

Giethoorn: A. de Meijere. Tekst: Matth. 26:40 en 41.

CORRESPONDENTIE

Herinnering.

4 April a.s. wordt gedisponeerd over het abonnementsgeld voor den termijn 1 April—30 September 1935 (a. f. 2.50 + 15 cts incassokosten). In verband hiermee verzoeken wij onze abonnees, die er de voorkeur aan geven het bedrag te remitteren, dit vóór genoemde datum te willen doen. (Postrekening 36000.)

Rekeninghouders bij den Postcheque- en Girodienst geven wij in overweging, voortaan gebruik te maken van de gelegenheid tot automatisch giroeren. Men behoeft hiervoor slechts eenmaal een formulier in te vullen en te ondertekenen, waarna het Centrale Postgirokantoor er tegen een geringe vergoeding van 3 cent per keer voor zorgt, dat, zolang men abonnee wenscht te blijven, prompt op den eersten dag van elk half jaar het bedrag van het abonnementsgeld op onze rekening wordt overgeschreven.

De bedoelde machtigingsformulieren zijn gratis verkrijgbaar aan elk postkantoor, of worden desgewenscht op aanvraag ook door ons toegezonden.

DE UITGEVER

HEDEN VERSCHENEN:

DOOR HEI EN POLDER

DOOR

RINKE TOLMAN en
J. I. VAN SCHAIK
Met 50 originele fotografien
Prijs f 2.25 - Geb. f 2.90

Dit boek laat een mooi, afwisselend en merkwaardig stukje van ons land op levendige wijze zien, niet alleen met zijn dieren en bloemen en planten en grond, maar ook met zijn menschen. Het fotomateriaal is goed verzorgd. Een fijn en zeer aantrekkelijk boek, in het bijzonder voor natuur-liefhebbers.

Prospectus gratis.
In elken Boekhandel,
Uitg. J. H. KOK, Kampen

Chr. Muziektijdschrift
„DE HARP”
met
maandelijkse Muziekbijlage
f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN
Neemt proef met een abonne-
ment en U zult algeheel vol-
doening smaken.

Administratie-Adres:
te Helmersstraat 94 - Amsterdam (W)

Parochie-indeeling of Kerkplitsing

Een woord over den toestand en
de toekomst der Kerk
in de groote steden

DOOR

De C. LINDEBOOM

Pred. bij de Geref. Kerk te Amsterdam

Prijs f 0.35.

Verkrijgbaar bij den boekhandel
en bij de uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOS.

JUIST VERSCHENEN bij H. J. PARIS, Amsterdam:

De Wijsbegeerte der Wetsidee

DEEL I

DOOR Prof. Mr H. DOOYEWEERD

VRAAGT UW BOEKHANDELAAR

Ingenaaid f 4.25 - Gebonden f 5.—

Men kan uitsluitend op het complete werk (drie deelen)
intekenen — Ingenaaid f 12.75 - Gebonden f 15.—

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Jezus' lijden, sterven en opstanding

Tweede (Ineenvoeging der vier Evangelien) druk door H. J. VAN KEMPEN f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Voor I.H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behan-
deling der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van
het bedrag op postrekening No. 36000, bij de Uitgevers.

Bij Drukkerij Edeca te Hoorn verscheen:

GROMMETJE door J. A. VISSCHER

Ingen. f 1.75 Persbeoordeelingen: Geb. f 2.40

Een mooi boek voor allen, die hartelijk belangstellen in het leven
van maatschappelijk dier groenken en de pogingen, die allerwegen
worden aangewend om ze te redden. (Gron. (Herv.) Kerkblad.
Gaarne bevelen we dit mooie boek aan. Het verschaft ons uren van
genot en laat ons tevens zien hoe het licht des evangelies onder
Gods zegen ook in de geestelijk en zedelijk donkere buurten der
groote stad de duisternis der zonde kan verdriven.

De Rotterdammer.
Er kunnen in dit boek heel mooie hoofdstukken voor; veel is er,
dat ontroert. Zoo de liefde tusschen deze twee menschenkinderen en
het niettegenstaande alles toch aan God willen vasthouden.

De Nederlander.
Wie andere boeken van De Visscher gelezen heeft, weet, hoe hij het
hart roeren kan van zijn lezers en het bewogen maakt met al wat
swak en arm en ellendig is. Zoo is het ook hier.

In en om ons Huis.
Wie kennis wil nemen van het leven van die menschen, vaak uit
wat wij noemen de onderste lagen, lees dit boek. Hij zal er iets
van hun wereld in aanvoelen. Laten we hopen, dat er in de praktijk
veel gevallen mogen zijn als dat van Doh. Het boek laat zich heel
prettig lezen.

De Amsterdammer.

VERKRIJGBAAR IN DEN BOEKHANDEL.
Toezending door Drukkerij Edeca alleen na ontvangst van post-
wissel of storting op postrekening 32404.

V.C.L.

DE EENIGSTE BIBLIOTHEEK
Met vrije Boekenkeuze

Per Jaargang f 6.—.

Zoo juist verschenen en
werden aan de V. C. L.
leden verzonden voor den
jaargang 1935

deze vijf Prachtwerken:

JEUGD STEIGERT

DOOR NELLY VAN DIJK-HAS

452 Bladz. — (Gewone prijs f 2.90. Gebonden f 3.50).
Roman over de brandende levenskwes-
tel van het Christelijk meisje, dat den finzinnigen en nobelen
maar ongelovigen jongeman liefheeft, en daar-
door met ouders, familie en kerkelijke kring in
botsing komt. Maar ook, en daarom gaat 't hier,
ontstaat er bij de hoofdpersoon, Nanda Wendelaar,
een zich al scherper toespitsend innerlijk conflict
tusschen liefde en geloof.

GEEFT GIJ HUN TE ETEN...

DOOR G. MULDER

238 Bladz. — (Gewone prijs f 1.90. Gebonden f 2.50).
Christelijke werkeloosheidsroman. Een echt eerlijk
boek. Het is een kreet! De ellende grijpt u aan.
Maar een enkele zegeviert over de harde werke-
lijkheid.

KLUIZENAARTJE

DOOR A. VAN HOOGSTRATEN SCHOCH

320 Bladz. — (Gewone prijs f 2.25. Gebonden f 2.90).
Hoe de jongere generatie tegen de oudere aankijkt,
daarover gaat 't in dezen roman. En ook, hoe dat
oordeel zich wijzigt, als de jongeren door levens-
ervaring wijs zijn geworden.

ONDER LAGE DAKEN

DOOR G. VAN BOKHORST

208 Bladz. — (Gewone prijs f 1.50. Gebonden f 2.25).
De roman van een dorpsjongen, Mijs Wortel, op
wien wij allerlei invloeden uit zijn omgeving zien
inwerken.

LICHTZOEKERS

DOOR MARY POS

160 Bladz. — (Gewone prijs f 1.40. Gebonden f 1.90).
Een bundel korte verhalen.

De V.C.L. geeft dit jaar een buitengewoon programma.
Inplaats van als gewoonlijk met vier, komt de V.C.L.
nu met vijf nieuwe boeken. Geen vertaald buitenland-
sch werk, maar alle vijf oorspronkelijke werken. Het is een
mooie collectie boeken. Deze vijf boeken hebben een
waarde van f 9.95. Elk lid der V.C.L. krijgt deze vijf
boeken en mag bovendien gratis voor f 5.— andere boeken
zelf uitzoeken uit den V.C.L.-catalogus; vrije keuze uit
500 boeken!

Men ontvangt dus voor f 14.95

en betaalt daarvoor slechts f 6.—

(betaalbaar in drie keer: Mei, Juli en September.)

Vraagt catalogus der V.C.L. In elken boekhandel.

UITGAVE J. H. KOK N.V. - KAMPEN

HEDEN VERSCHENEN:

ONS ISOLEMENT

Practische toelichting
van het program van be-
ginselen der Antirevolutionaire
Partij

DOOR

Prof. Mr P. A. Diepenhorst

Royaal formaat - 456 blz.
Prijs slechts . . . f 2.75
Gebonden f 3.50

Na het magistrale boek van
Dr. Colijn, dat 'n meer prin-
cipieel-theoretische toe-
lichting geeft, geeft Prof.
Diepenhorst dit werk dat
geheel is ingesteld op het
practisch-politieke leven
van onzen tijd. 't Boek
verschaff materiaal in des
politieken strijd, doordat
het veel feiten en cijfers
tekenende uitspraken van
vriend en vijand bevat.
Voor de komende verkie-
zingen is dit boek een
arsenaal voor ieder, die
den politieken tegenstan-
der wil tegengaan.

Prospectus gratis in
elken boekhandel

J. H. KOK N.V. - KAMPEN

Uitgaven van
OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES

1. GIDEON Prijs f 0.40
2. DE OPWEKKING VAN LAZARUS Prijs f 0.15
3. DE WIJZEN UIT HET OOSTEN, en SIMON DE KRIJGSKNECHTEN IN DE ZAAL Prijs f 0.25

De Bijbelsche Geschiedenis
naverteld voor jongens
en meisjes door

H. J. VAN WIJLEN

Overdrukken uit
„De School met den Bijbel”
Verkrijgbaar in den Boek-
handel of na overschrijving
van het bedrag op postre-
kening Nr 36000 bij de Uitgevers

15c

Mede
Ka
Pr

Prof

Aan vr
mele red
volgend n
gegeven is

INHOUD:
bondsge-
venstijl
der kerk-
ologische
Gereform-
leiding v-
Kunst: -
sen: He-
telijke
de Histo-
de Class-
— Kerk-

Kerkelij

Is me
bespiege-
doorsne-
belsche
weer te
licht ove-
zoo van
lossen.
Midde-
Ja; w-
der Leid-
to zijn;
grepen
plaatsen.

Het is
Leidsche
punt” in
haling
Deze
over he
handeld
Het
mensc-
of De
Calvijn
Het w

Wat h
van he
kerk?
Wat
betroft,
dat me
ontvang
onrecht-
daar em
van De
dat wa-
ten”. I
Hoeden
volging
rende C
ren zij
dat zij
werden
gestaan
vaak n
grieven
halven,
beelden
het jub-
nu zijn
ning er
niet ru
Tot
tweede